

Az alkalmazotti fizetések lefoglalásának kérdéséhez. Már már közhely számba megy az az igazság, hogy szentimentális adósvédelem helyett a hitelezői érdekek kemoly alátámasztása az adósnak is érdekében áll. A hitelvédelemnek helyes funkcionálása, annak a hitelezők számára megnyugtató biztosítást jelentő jogi kiépítése teszi lehetővé az adós számára az olcsó, kedvező feltételű hitelt is. Minél inkább kerülünk bele a hitelgazdaságba, — pedig ebben a tekintetben a legutolsó időben mértföldes lépéssel mentünk előre s nemcsak megközelítettük, de néha már el is értük a béke színvonalát — annál inkább válnak aktuálissá azok a jogi problémák, amelyek a hitelező és adós viszonyának mikénti rendezésére vonatkoznak, még pedig nemcsak a szorosán vett kereskedelmi hitel tekintetében, hanem a fogyasztás minden ágára kiterjedő kihitelezések egyre emelkedő tendenciája folytán, a fogyasztóközönség legszélesebb rétegeire is. Ha itt csak futólag emlíjtük meg azt a szempontot, hogy a részletüzletnek nagyarányu, külön finanszírozó szervezetek bevonása útján történő kiépítése, a Konsum-Finanzierung címe alatt Németországnak egyik legaktuálisabb gazdasági problémájává vált s hogy e kérdéssel nálunk is meglehetősen komolyan és sokat foglalkoznak, úgy kétségtelen, hogy ennek a kihitelezési rendszernek legelső jogi előfeltétele annak a megállapítása, hogy a fix alkalmazásban álló személyek járandóságának lefoglalhatása tekintetében mi a jogi helyzet?

A köztisztviselők számára kétes értékű ajándékot jelent ebben a tekintetben az 1918. évi XXII. t.-c.-nek az a rendelkezése, amely a köztisztviselői járandóságoknak foglalás alól való mentesítését állapította meg a törvényben felsorolt kivételes családi jogi vonatkozású ügyektől eltekintve. Azért, hogy a Pénzügyügyi Központ egy aránylag csekély összegű köztisztviselői hitelt folyósíthasson és hogy ennek lehetőségét a tisztviselői fizetés egyéb-kénti lefoglalásának kizárásával biztosítsa, nagyon radikális lépésnek mutatkozik a köztisztviselőknek az egyébkénti hitelek elől való elzárása. Igaz, hogy a részletüzlettel foglalkozó kereskedelem így is adott hiteleket köztisztviselőknek, részben, mert nem ismerte a törvényes rendelkezéseket, részben, mert bízott a köztisztviselői kar fizetési készségében. Másfelől azonban azt láttuk, hogy a törvény ezen tiltó rendelkezései folytán egyes protekciós gazdasági alakulatoknak sikerült a köztisztviselők részletüzleti ellátását a maguk számára biztosítani olyképp, hogy az esedékes részleteknek a fizetésekből történő levonása félhivatalos uton biztosított, ami kétségtelenül a szabad verseny érvényesülését s ezáltal éppen a köztisztviselők legjobb és legolcsóbb áruval való ellátását nehezítheti csak meg. A le nem foglalható létminimumnak meglehetősen magas színvonalra való fel-emelése mellett, azt hisszük, nem lenne indokoltasága annak, hogy az 1918. évi XXII. t.-c.-nek ez a fizetésletiltást korlátozó intézkedése az idők végéig hatályban maradjon. Minél kedvezőbb és szélesebb lehetőségei nyílnak meg a fogyasztóközönség számára nyújtott hiteleknek, annál inkább fog az ezidőszerű törvényes rendelkezések megváltoztatása, a köztisztviselők hitelképességének visszaállítása elsősorban a köztisztviselői kar érdekében álló kívánalomnak mutatkozni.

De azt hisszük, hogy az alkalmazotti járandóságok lefoglalásának kérdésében egyéb irányban is irányváltásra lesz szükség. A szociális szempontokat kell itt a jogos hitelvédelmi érdekekkel egyensúlyba hozni. E részben igen érdekes és kövételreméltó például szolgálhat az az osztrák javaslat, mely csak a közelmúlt napokban került az osztrák parlament elé, mint a

végrehajtási törvény novella-tervezete. A novella-tervezet szakít a mi végrehajtási eljárásunknak azzal a rendszerével, amely a mindenkori fizetés meghatározott kvótális részét tekintti csupán végrehajtás alá vonhatónak. A mi végrehajtási törvénynovellánk szerint csupán a fizetés $\frac{1}{2}$ -a vonható végrehajtás alá s ezen belül érvényesülnek a 24, illetve 12 milliós létminimumok. Ezzel szemben az osztrák novella-tervezet csak bizonyos értékhatárig tartja fenn ezt a kvótális rendszert, a lefoglalható és le nem foglalható fizetésrészek százalékos arányának megállapítását, bizonyos értékhatáron felül azonban szakít ezzel a kvótális rendszerrel s amíg az egyik oldalon felemeli a létminimumot, addig a másik oldalon egy bizonyos mértéken felül az egész fizetési többletet végrehajtás alá vonhatónak nyilvánítja. A tervezet álláspontja ebben a tekintetben az, hogy aki hitelt vett igénybe, az csupán egy bizonyos létfenntartási összeg erejéig igényelheti szociális szempontból a végrehajtás alól való mentességet, azon felül való jövedelme pedig teljes egészében hitelezői kielégítésére fordítandó. Ezt a végrehajtás alól mentesített maximumot az osztrák tervezet 3200 schillingben állapítja meg, kimondja azonban, hogy a 3200 schillingen felüli fizetés teljes egészében és minden korlátozás nélkül lefoglalható. A kedvezményezett családjogi és tartásdíj igényeknél az 1600 schilling a végrehajtás alól mentesített jövedelem maximuma. Egyébként a novella rendszere az, hogy 1200 schilling létminimumból indul ki, 1200 és 4800 schilling között a végrehajtás alól mentesített összeg 18 és 22% között mozog, a 3200 schillingen felüli jövedelmet pedig a novella a foglalás alól nem védi.

Az osztrák novellának ez a rendszerváltozása, mely bizonyos határon felül a kvótális rendszerrel szakítván, a végrehajtás alól való mentesség kedvezményét a magasabb fizetési összegek tekintetében teljesen kizárja, azt hisszük, a helyes irányt jelöli meg az alkalmazotti járandóságok lefoglalásának kérdésében. Azt a szociális szempontot, hogy a végrehajtás az adóst teljesen tönkre ne tegye, a legelembb életfenntartástól meg ne fossa, a helyesen megállapított létminimum kellően biztosíthatja. Azonfelül azonban, egy relative magasabb létszínvonalnak megvédeése, indokolatlan és túlzott előny-nyújtás az adós részére a hitelező rovására. Az önálló gazdasági tevékenységet folytató iparosnak és kereskedőnek szinte mindenét végrehajtás alá lehet vonni s ezáltal ekzisztenciájában teljesen elpusztulhat. Ezzel szemben különösen most, amikor a családi részvénytársaságok és szövetkezetek oly nagymérvű elszaporodásával állunk szemben, a gyakran igen magasan megszabott igazgatói javadalmaszásoknak csupán $\frac{1}{2}$ -a vonható végrehajtás alá. A szociális szempontot a létminimum megfelelő megállapításával kell biztosítani, a hitelező jogos érdekeit pedig a fizetésnek egy meghatározott mértéken felüli korlátlan lefoglalási lehetőségével kell biztosítani.

Dr. György Ernő.

Bérlő fölmondása. Felperes 1918 október 19-én kötött bér-szerződéssel bérbevette alperesek kávéházhelyiségét 1923 november 1. napján kezdődő hatállyal 10 évi időtartamra. Felek az 1921. évi szeptember 26. napján kötött pótszerződéssel a bérszerződés hatályának kezdetét, az eredeti szerződés egyéb határozmányainak épségbentartása mellett kitölték 1926. évi november hó 1. napjára. Felperes 1926. évi május hó 15-én a bérletet a 2840/1926. M. E. számú rendelet 4. §-ának 2. bekezdése alapján felmondta alpereseknek és minthogy utóbbiak a felmondást nem fogadták